

**Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)**

**Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі
(Республіка Польща)**

Стамбульський університет (Турецька Республіка)

Вроцлавський університет (Республіка Польща)

Університет Коменського в Братиславі (Словацька Республіка)

**Collegium Humanum Варшавський Університет Менеджменту
(Республіка Польща)**

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА»

**Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої
95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України,
академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки
України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

За науковою редакцією:

Александра Енґлер-Якуб'як, Олена Коваленко, П'ютер Якуб'як

29 березня 2024 року

м. Харків

<i>СЕЗОНОВ В.С.</i> АСПЕКТИ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ	490
<i>ШИНКАРЬОВ Ю.В.</i> ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 338 КК УКРАЇНИ.....	493
<i>СЕНЧЕНКО Н.М., КОСТЮЧЕНКО Н.Д.</i> ПСИХОЛОГІЯ МЕДІАЦІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	496
<i>КОЛОДЯЖНИЙ М.Г.</i> MUST KNOW ДЛЯ УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД ВІЙНИ	499
<i>ЗАБУГА Ю.Ю.</i> ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ (НА ПІДСТАВІ АНАЛІЗУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ЗА СТ. 184 КК УКРАЇНИ).....	503
<i>КАЛІНІНА А.В.</i> КРИМІНОЛОГІЧНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УКРАЇНІ	506
<i>ВАСЮТА Д.К.</i> ЗАГРОЗИ ТА НАСЛІДКИ МАНІПУЛЮВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИМ РИНКОМ.....	509
<i>ГУЧЕНКО К.В.</i> КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ДЕЗЕРТИРСТВО НА ПРИКЛАДІ РІШЕНЬ ЄСПЛ.....	511
<i>ЖУРАВЛЬОВ М.С.</i> ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ІСТОТНОЇ ШКОДИ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ.425 КК УКРАЇНИ	514
<i>ПАВЛЕНКО В.С.</i> СЛУЖБОВА ОСОБА ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 255 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	517
<i>РОЗУМНИЙ Б.А.</i> CRIME IN THE AGE OF CRYPTOCURRENCY	519
<i>ЦИРУЛИК С.С.</i> ЗНАЧЕННЯ ЖЕНЕВСЬКИХ КОНВЕНЦІЙ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ.....	522
<i>БЕЗУГЛА О.А.</i> ЩОДО ОBOB'ЯЗКОВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ СУРДОПЕРЕКЛАДАЧА НА ДОПИТІ ОСІБ З ВАДАМИ	524

Список використаних джерел

1. Geneva Conventions And The Protection Of War Victims. *DAL* : website. URL : <https://www.diplomacyandlaw.com/post/geneva-conventions-and-the-protection-of-war-victims> (date of appeal: 13.02.2024)
2. Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field. Geneva, 12 August 1949. *International Humanitarian Law Databases* URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gci-1949#:~:text=This%20Convention%20represents%20the%20fourth,medical%20units%20and%20medical%20transports> (date of appeal: 13.02.2024)
3. Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. Geneva, 12 August 1949. *International Humanitarian Law Databases*: URL : <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949> (date of appeal: 13.02.2024)

УДК 343.1

orcid.org/0009-0003-8755-6633

ЩОДО ОБОВ'ЯЗКОВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ СУРДОПЕРЕКЛАДАЧА НА ДОПИТІ ОСІБ З ВАДАМИ

Безугла Олена Андріївна

здобувачка 3 курсу, 34 групи першого (бакалаврського)
освітнього рівня вищої освіти, факультету історії і права

ХНПУ імені Г.С. Сковороди

e-mail: bezuglaya0033elenochka@gmail.com

Науковий керівник: *Плотнікова А.В.*

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно правових

дисциплін кримінального права та процесу

ХНПУ імені Г.С. Сковороди, адвокат

Під особами, які через свої фізичні або психічні вади не можуть самі реалізувати право на захист, необхідно розуміти, зокрема, осіб з істотними дефектами мови, зору, слуху тощо, а також осіб, які хоча і визнані осудними, але мають психічні вади, що перешкоджають самостійно захищатися від обвинувачення [1]. Відповідно до цього п. 3 ч. 2 ст. 52 Кримінально-процесуального кодексу України (далі – КПК України) передбачає обов'язковість залучення захисника з моменту встановлення цих вад [2].

Однак чинним законодавством не передбачена обов'язковість залучення відповідного перекладача (сурдоперекладача) у кримінальному провадженні для особи, яка самостійно не може реалізувати всі свої права, на відміну від норм, які втратили свою чинність.

Так, відповідно до попередньої редакції КПК України від 28.12.1960 року визначалось, що допит глухого або німого свідка має проводитися з участю особи, яка його розуміє [3]. Тобто особа мала всі можливості щодо повної реалізації своїх прав та законних інтересів. Думається, що особа з вадами при

такій обов'язковій нормі могла бути впевнена, що зможе з точністю розкрити факти, які стосуються відповідного кримінального провадження та її Конституційні права не порушуються.

Розглядаючи норми, які передбаченні чинним законодавством, можна дійти висновку, що законні права особи з певними вадами можуть порушуватися частіше, оскільки відповідно до чинного КПК України зазначається, що у разі необхідності у кримінальному провадженні перекладу пояснень, показань або документів сторони кримінального провадження або слідчий суддя чи суд залучають відповідного перекладача (сурдоперекладача) [2]. Тобто ця норма вже не є обов'язковою, а лише у разі необхідності слідчий суддя чи суд можуть залучити відповідного перекладача (сурдоперекладача).

Припустимо ситуацію, що на допиті особи з певними вадами слідчий обрав тактику проведення допиту у письмовій формі. Слідчий нотує питання, наприклад, на аркуші, а особа у письмовій формі відповідає на ці питання. Звісно, слідчий складе протокол, який особа зможе підписати, але чи буде таке проведення допиту допустиме, оскільки слідчий не вважав за потрібне залучити перекладача (сурдоперекладача).

Конституція України закріплює, що кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань [4]. А чи може особа з певними вадами виражати свої думки і погляди без обов'язкового залучення перекладача (сурдоперекладача)? Думається, що без залучення сурдоперекладача в обов'язковому порядку для особи з вадами, буде відбуватися порушення її прав.

Думається, що законодавець має переглянути положення ст. 68 КПК України та доповнити її положенням про те, що залучення перекладача (сурдоперекладача) є обов'язковим під час проведення допиту особи з вадами. Такий крок дозволить максимально захистити права та законні інтереси осіб з вадами. Особа, яка має певні вади, в обов'язковій присутності перекладача (сурдоперекладача) зможе повною мірою порозумітися із слідчим з приводу фактів, щодо яких проводиться процесуальна дія. Тим самим, буде поліпшено правове становище особи, мінімізується порушення її прав, що в свою чергу підвищить ефективність кримінального провадження.

Список використаних джерел та літератури

1. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 р. №8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-03#Text>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України № 4651-VI від 13.04.2012. Редакція від 16.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20240316#n781> (дата звернення: 22.03.2024).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України № 1002-05 від 28.12.1960 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-05/ed19601228#Text>

4. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. Редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#n4269> (дата звернення: 22.03.2024).